

3 1761 04079 1147

MUSIC - UNIVERSITY OF TORONTO

Komitas, Vardapet
[Songs. Selections]
Pesni dlia golosa s
fortepiano

M
1620
K78A7

КОМИТАС ПЕСНИ

ДЛЯ ГОЛОСА С ФОРТЕПИАНО

ԿՈՄԻՏԱՍ ՄԵՆԵՐՔԵՐ

ԴԱՇՆԱՄՈՒՐԻ ՆՎԱԳԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

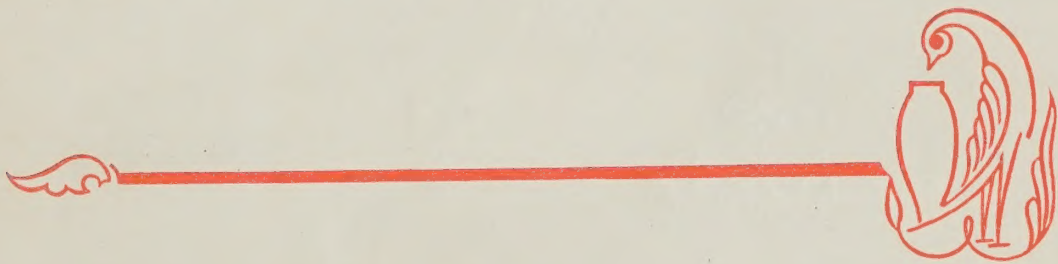

Digitized by the Internet Archive
in 2025 with funding from
University of Toronto

<https://archive.org/details/31761040791147>

КОМИТАС ПԵՏՈՒՆԻ

ДЛЯ ГОЛОСА С ФОРТЕПИАНО

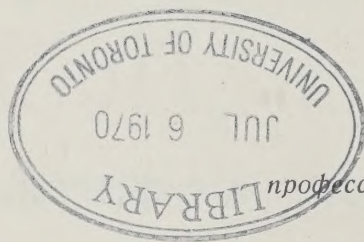

ԿՈՄԻՏԱՍ ՄԵՆԵՐԳԵՐ

ԴԱՇՆԱՄՈՒՐԻ ՆՎԱԳԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

ИЗДАТЕЛЬСТВО МУЗЫКА МОСКВА 1969
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ ՄՈՒԶԻԿԱ ՄՈՍԿՎԱ 1969

Printed in Soviet Union

Составитель

профессор С. З. АСЛАМАЗЯН

Կադմեդ, պրոֆ. Ս. Զ. ԱՍԼԱՄԱԶՅԱՆ

M
1620
K78A7

Комитас

Самобытный композитор, музыкант-мыслитель, неутомимый собиратель народных песен, певец и хоровой дирижер, педагог и просветитель — многогранной была творческая личность Комитаса, деятельность которого составила значительную эпоху в истории армянской музыки.

Обратившись к неизведанным пластам армянского народного музыкального творчества, Комитас раскрыл все многообразие его эмоционального содержания и выразительных средств. Его этнографическое наследие явилось крупным вкладом не только в арменистику, но и в мировой музыкальный фольклор. Много нового и ценного в области методологии фольклористики содержат и его теоретические статьи об армянской народной музыке. Комитас был убежден, что народная музыка оказывает решающее влияние на развитие композиторского искусства. «Народная песня, — писал Комитас, — призвана сыграть великую роль в начертании путей истинной музыки будущего».

Комитас необычайно возвысил жанр художественной обработки народной песни. В его многочисленных вокальных обработках (для голоса и для хора) ощущаются и жизненная сила, и неповторимая прелесть народной музыки, и мощная творческая индивидуальность; простейшие народные миниатюры под пером Комитаса вырастали в сильные драматические монологи, трагические и лирические любовные повествования, величественные гимны крестьянскому труду, красочные пейзажи или развернутые полотна патриархальных обрядов. Благородно сдержанная эмоциональность в этих обработках сочетается с ясностью стиля, колоритичность языка — с филигранной отточенностью формы; акварельная мягкость красок, легкость и изящество фактуры подчеркивают глубину содержания. Важно отметить: Комитас решительно отошел от традиционных композиторских средств; во многих своих произведениях он применил своеобразные и новые для своего времени гармонические и полифонические приемы, найденные им на основе синтеза особенностей народной музыки со средствами современной ему европейской композиторской техники. В этом смысле выдающийся интерес представляют также его обработки древних духовных мелодий, которые Комитас записывал и восстанавливал в их первоначальном народном складе (среди них «Патараг» — большая месса для мужского хора а capella).

Комитас-композитор принадлежит не только армянской музыке. Он — интересное, самобытное явление мировой музыкальной культуры, которое до сих пор, к сожалению, оставалось малоизвестным.

Жизнь Комитаса часто называют подвигом; он свершил свои смелые музыкальные открытия в

очень трудных условиях. Комитас (Согомон Геворкович Согомонян) родился 26 сентября 1869 года в Кутине (населенный армянами городок в Турции) в семье художественно одаренных, но бедных людей. Отец его был ремесленником. Оставшись сиротой, в двенадцать лет Комитас поступил в духовную академию в Эчмиадзине, где проявил выдающиеся способности к пению и музыке. Трехлетнее пребывание после окончания академии в консерватории в Берлине сделало его широко эрудированным специалистом. Затем — возвращение на родину, многолетняя преподавательская работа в академии, отнимавшая у него столько сил, занятия с соборным хором. Но его высокие идеалы, его художественное призвание, его подвижническая деятельность встречали неприязнь и непонимание со стороны консервативных духовных кругов.

Хотя Комитас всю свою жизнь оставался связанным с церковью, он не был ее обычным служителем, — и в рясе архимандрита он не отказывался от своих обширных творческих замыслов и просветительских задач. В Эчмиадзине и в дальнейшем в Константинополе, преодолевая всевозможные преграды, он не только сочинял и занимался этнографическими изысканиями, но также выступал со своими многолюдными хорами. В Париже, в городах Швейцарии, Ближнего Востока он устраивал концерты, пропагандируя музыку армянского народа, свои обработки народных произведений. Выступал он и на международных научных конгрессах с докладами по вопросам армянской народной и средневековой профессиональной музыки. Всюду ему сопутствовал успех. Комитаса-певца и хорового дирижера называли мастером-чародеем, устраивали ему шумные овации. Концерты и лекции Комитаса в среде зарубежных армян способствовали консолидации рассеянных масс народа, пробуждали и поднимали их национальное сознание.

Сочинения и научные открытия Комитаса в области истории и теории армянской музыки удостоивались высокой оценки крупных музыкальных авторитетов Европы. В конце 90-х годов немецкий историк музыки О. Флайшер писал композитору: «Ваши глубокосодержательные лекции открыли донные почти неизвестную нам музыку, которая для западных музыкантов имеет большой познавательный интерес... Ваши труды окажут бесценную услугу современной музыкальной науке».

После первых парижских концертов Комитаса (1906 г.), в которых прозвучали его обработки крестьянских и старинных духовных мелодий, газета «Орор» писала: «Мы познали колорит замечательной страны... Мы восхищены мастерством и самобытным талантом композитора... Пение Комитаса глубоко задело самую нашу душу...»

Произведениями Комитаса восторгались В. д'Энди, К. Дебюсси, М. Равель, Д. Северак, А. Руссел, Бурго-Дюкудре, Ромен Роллан и другие. Дебюсси говорил, что если бы Комитас написал только песню «Бездомный», он и тогда был бы большим художником.

Постепенно ширилась известность армянского композитора как неповторимо самобытного музыканта. Однако в начале первой мировой войны его деятельность трагически прервалась. В 1915 году в результате жесточайшего террора, проводимого реакционным правительством Турции, была истреблена большая часть населения Западной Армении. Комитаса и других представителей армянской интеллигенции отправили в ссылку в глубь страны, где были зверски уничтожены выдающиеся писатели, поэты, публицисты: Г. Зорап, Д. Варужан, Сиаманто, Р. Севак, Р. Зардарян и многие другие. Хотя Комитаса позднее возвращают в Константинополь, он не может забыть пережитого, его нервная система не выдерживает, появляются признаки тяжелого психического заболевания. Неизлечимо больной Комитас долгие годы живет в Париже; 22 октября 1935 года он скончался, похоронен в Советской Армении, в Пантеоне города Еревана.

Настоящий сборник, приуроченный к столетию со дня рождения великого армянского композитора, включает лишь часть песен Комитаса для голоса и фортепиано. Большинство этих песен — обра-

ботки народных мелодий. Обращает на себя внимание разнообразие тем, музыкально-поэтических образов и настроений; наряду с любовно-лирическими песнями («Выйди, жду я...», «Ходил, сверкал...», «Весна», «Мой чинар», «Аб'рбан», «Ой, Назан...» и др.) в сборник вошли песни социального содержания («Слети, ветерок...», «Абрикосовое дерево», «Крунк», «Бездомный»), древняя народная баллада «Мокац Мирза» и др. В фортепианном сопровождении ярко отражены особенности комитасовского гармонического языка, тесно связанного с ладовым мышлением народа.

Жизнь Комитаса, гениально одаренного музыканта и ученого, полная неустанный труда и борьбы, была без остатка отдана служению родному народу, его искусству. Его творчество, в основе которого лежат многовековые традиции, обогащенные современной композиторской техникой и новыми средствами выразительности, указало путь дальнейшему развитию армянской музыки. Его песни неувядаемы: все ярче сверкают они в своей художественной простоте свежестью и оригинальностью, потрясая глубочайшей человечностью.

В последние годы произведения Комитаса все чаще звучат и за пределами Армении, вызывая искреннее восхищение слушателей. Это начало новой, второй жизни замечательного композитора.

Р. Атаян

ԿՈՄԻՏԱՍ

Ինքնատիպ կոմպոզիտոր, երաժիշտ-մտածող, ժողովրդական երգերի անխոնջ հավաքող, երգիչ և երգչախմբի վարիչ, մանկավարժ և լուսավորիչ, — արտակարգ բազմաշնորհ էր Կոմիտասի ստեղծագործական անձը: Նրա գործունեությունը հայ երաժշտության պատմության մեջ նշանակալից դարաշրջան կազմեց:

Թափանցելով հայ ժողովրդական երաժշտության անձանաչ շերտերը, Կոմիտասն հայտնաբերեց այդ վաղեմի արվեստի հուզական բովանդակության ու արտահայտչամիջոցների ողջ բազմազանությունը և իր ժառանգությամբ հայագիտության ու միջազգային երաժշտական ֆոլկլորի բնագավառում խոշոր ներդրում կատարեց: Մեթոդաբանական նոր ու արժեքավոր շատ բան էլ պարունակում են հայ ժողովրդական երաժշտության մասին նրա գրած հոդվածները: Կոմիտասը համոզված էր, որ ժողովրդական երաժշտությունը վճռական նշանակություն ունի կոմպոզիտորական արվեստի զարգացման համար: «Ժողովրդական երգը, — գրում էր նա, — կոչված է մեծ դեր խաղալու ապագայի ուղիղ երաժշտության ճանապարհը գծելու գործում»:

Կոմիտասն արտակարգ կերպով բարձրացրեց ժողովրդական երգի մշակում կոչվող ժանրի գեղագիտական նշանակալիությունը: Նրա մենեդգային ու խմբերգային բազմաթիվ մշակումներում զգալի են ոչ միայն ժողովրդի երաժշտության կենսական ուժն ու անկրկնելի հրապույրը, այլև կոմպոզիտորի ստեղծագործական զորեղ անհատականությունը: Նրա շնորհիվ գյուղական պարզուկ երգերը նրա գրչի տակ դարձել են դրամատի-

կական մենախոսություններ, ողբերգական և քնարական սիրային պատումներ, գեղջուկի աշխատանքին նվիրված վսեմ ձոներ, երփներանգ բնապատկերներ կամ նահապետական ծեսեր նկարագրող ծավալուն կտավներ: Այդ մշակումներում հուզականությունը ազնվորեն զուսպ է, ոճը՝ հստակ, լեզուն՝ գունեղ, երաժշտական ձևը՝ կատարյալ հղկված, երանգների նրբությունը, շարադրանքի թեթևությունն ու նրբագեղությունը ընդգծում են բովանդակության խորությունը:

Կարևոր է նշել՝ Կոմիտասը վճռականորեն հեռացավ կոմպոզիտորական ավանդական միջոցներից: Իր շատ երկերում նա կիրառել է հարմոնիայի ու պոլիֆոնիայի յուրատեսակ և այն ժամանակի համար նոր հնարներ, որ հայտնաբերել էր ժողովրդական երաժշտության հատկանիշների և ժամանակակից եվրոպական կոմպոզիտորական ճարտարության միջոցների սինթեզի հիման վրա: Այս տեսակետից ակնառու հետաքրքրականություն են նաև հին հոգեբանական երգերի մշակումները. երգեր, որոնց մեղեդիները Կոմիտասը գրի առել կամ վերականգնել էր իրենց երբեմնի ժողովրդական կերտվածքով (այդ մշակումներից է արական ա կապելլա խմբի համար գրված նրա ընդարձակ «Պատարագ»-ը):

Կոմիտաս-կոմպոզիտորը միայն հայ երաժշտությանը չէ պատկանում: Նա համաշխարհային երաժշտական մշակույթի խիստ հետաքրքրական ու ինքնատիպ երեվույթներից է, որ մինչև հիմա, դժբախտաբար, դեռ քիչ է ճանաչված:

Կոմիտասի կյանքը հաճախ բնութագրում են որպես

սխրագործություն: Այս բնութագրությունն ակնարկում է և՛ նրա երաժշտական համարձակ հայտնագործությունները, և՛ այն դժվարին պայմանները, որոնցում գտնվելով, նա դրանք իրականացնում էր: Կոմիտասը (Սողոմոն Գևորգի Սողոմոնյան) ծնվել է 1869 թ. սեպտեմբերի 26-ին Կուտինայում (հայաբնակ քաղաք Թուրքիայում), արվեստով շնորհված, բայց աղքատ ծնողների ընտանիքում (հայրն արհեստավոր էր): Տասներկու տարեկան որբացած պատանուն ուսման են տալիս էջմիածնի հոգևոր ճեմարանը, ուր նա երևան է բերում երգի ու երաժշտության բացառիկ ընդունակություններ: Ճեմարանն ավարտելուց հետո Բեռլինում ստացած եռամյա բարձրագույն կրթությունը նրան դարձնում է բազմաճյուղ մասնագետ: Հետո՝ վերադարձ դեպի հայրենիք, ճեմարանում մանկավարժական երկարամյա հյուծիչ աշխատանք, Մայր տաճարի երգչախմբի հետ պարապմունքներ... Բայց նրա բարձր իդեալները, նրա գեղարվեստական կոչումն ու անձնուրաց գործունեությունը՝ հանդիպում են պահպանողական հոգևոր շրջանների անտարբերությանն ու անբարյացակամությանը:

Թեև Կոմիտասն ամբողջ կյանքում կապված մնաց եկեղեցուն, բայց նա եկեղեցու սովորական սպասավոր էր և վարդապետ լինելով էլ չհրաժարվեց իր ստեղծագործական ու երաժշտական-լուսավորչական ծրագրերից: էջմիածնում և հետագայում՝ Կ. Պոլսում ամեն տեսակի խոչընդոտներ հաղթահարելով, նա ոչ միայն ստեղծագործեց ու երաժշտական ազգագրությունն առաջ տարավ, այլև բազմամարդ երգչախմբերով համերգներ տվեց: Փարիզում, Շվեյցարիայի, Մերձավոր Արևելքի քաղաքներում նա բազմիցս հնչեցրեց իր ժողովրդի երաժշտությունը, այդ երաժշտության իր մշակումները, հանդես եկավ նաև միջազգային գիտական համաժողովներին, միշտ հայ ժողովրդական, նաև՝ հայկական միջնադարի պրոֆեսիոնալ երաժշտության հարցերի շուրջը: Ամենուր աննախադեպ հաջողություն գտավ: Երգիչ և խմբավար Կոմիտասին անվանեցին կախարհ-վարպետ, բուն օվացիաներ սարքեցին՝ նրա պատվին: Արտասահմանյան հայերի շրջանում նրա համերգներն ու զրույցները նպաստեցին ժողովրդի ցրվլ եկած զանգվածների համախմբման, նրանց ազգային գիտակցությունը արթնացրին ու բարձրացրին:

Կոմիտասի ստեղծագործությունները և հայ երաժշտության տեսության ու պատմության բնագավառի՝ նրա գիտական հայտնաբերումները արժանացան Օլորպայի երաժշտական խոշոր հեղինակությունների բարձր գնահատականին: Դեռևս անցյալ դարի 90-ական թվականների վերջին գերմանացի երաժիշտ-պատմագետ Օ. Ֆլաշերը նրան գրում էր՝ «Ձեր խորապես բովանդակալի դասախոսությունները բացահայտեցին մինչև այժմ մեզ գրեթե անծանոթ մի երաժշտություն, որը արևմտյան երաժիշտների համար իմացական մեծ արժեք ունի... Ձեր աշխատությունները արդի գիտությանն անգին ծառայություն կամտուցեն»: Փարիզի առաջին համերգներից հետո (1906 թ.), ուր կատարվել էին Կոմիտասի հայ գեղեցիկ և հոգևոր մեղեդիների մեներգային և խմբերգային մշակումները, «Օրոր» թերթը գրեց. «Մենք ըմբռնեցինք սքանչելի երկրի համն ու հոտը... մենք զմայլված ենք կոմպոզիտորի բարձր հմտությամբ ու ինքնատիպ տաղանդով... Կոմիտասի երգեցողությունը խորապես ցնցեց մեր սիրտը...»: Կոմիտասի ստեղ-

ծագործություններով հիացել են Վ. դ'Էնդին, Կ. Դեբյուսսին, Մ. Ռավելը, Դ. Սելերակը, Ա. Ռուսսելը, Բուրգու-Դյուկուդեն, Ռ. Ռոլլանը և ուրիշներ: Բնութագրական է Դեբյուսսիի կարծիքը, երբ նա միայն «Անտունի» երգի հիման վրա Կոմիտասին համարում էր մեծ ստեղծագործող: Աստիճանաբար տարածվում էր հայ կոմպոզիտորի, անկրկնելիորեն ինքնատիպ երաժշտի համբավը: Սակայն, առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին նրա գործունեությունը ողբերգականորեն ընդհատվեց:

1915 թվականին Թուրքիայի ռեակցիոն կառավարության ձեռնարկած դաժանագույն տերրորի հետևանքով Արևմտյան Հայաստանի ազգաբնակչության մեծ մասը կոտորվեց: Կոմիտասը հայ մտավորականության այլ ներկայացուցիչների հետ աքսորվեց երկրի խորքերը, ուր գազանաբար ոչնչացվեցին նշանավոր գրողներ, բանաստեղծներ ու հրապարակախոսներ Զոհրապը, Վարդուշանը, Սիամանթոն, Սեակը, Զարդարյանը և շատ ուրիշներ: Թեև Կոմիտասին հետո աքսորից վերադարձնում են Կ. Պոլսը, բայց վերապրածի տպավորության տակ նրա մտավոր հավասարակշռությունը խախտվում է, երևան են գալիս հոգեկան ծանր հիվանդության նշաններ: Անբուժելի հիվանդ վիճակում Կոմիտասը երկար տարիներ ապրեց Փարիզում, 1935 թ. հոկտեմբերի 22-ին վախճանվեց, թաղված է Սովետական Հայաստանում, Երևան քաղաքի Պանթեոնում:

Ներկա ժողովածուն լույս է տեսնում հայ մեծ կոմպոզիտորի ծննդյան հարյուրամյակի առթիվ: Այն ընդգրկում է Կոմիտասի մեներգերի մի մասը: Շատերն այդ երգերից ժողովրդական մեղեդիների մշակումներ են: Ուշադրություն է գրավում թեմաների, երաժշտական բանաստեղծական կերպարների ու տրամադրությունների բազմազանությունը. սիրային-քնարական երգերի հետ մեկտեղ (Քելե- քելե, Քելե, ցոլե, Դարուն ա, Չինարես, Հաբբան, Հոյ, Նազան և այլն) ժողովածուի մեջ կան սոցիալական թեմայով երգեր (Հով արեք, Օիրանի ծառ, Կոռնկ, Անտունի), հնագույն ժողովրդական բալլադ (Մոկաց Միրզա) և այլն: Դաշնամուրի նվագակցության մեջ վառ անդրադարձված են Կոմիտասյան հարմոնիկ լեզվի յուրահատկությունները, որոնք սերտ կապված են ժողովրդի լազային մտածողության հետ:

Կոմիտասի՝ հանճարով օժտված երաժշտի ու գիտնականի կյանքը, որ լի էր անխոնջ աշխատանքով ու պայքարով, անմնացորդ նվիրված էր հարազատ ժողովրդին, նրա արվեստին: Նրա ստեղծագործությունները, որոնց հիմքում ընկած են ժամանակակից կոմպոզիտորական տեխնիկայով և արտահայտչական նոր միջոցներով հարստացված բազմադարյան ավանդույթներ, նշեցին հայ երաժշտության հետագա զարգացման ուղիները: Նրա երգերը չթառամեցին և իրենց գեղարվեստական պարզության մեջ գնալով շարունակ ավելի փայլում են թարմությամբ ու ինքնատիպությամբ, գերում իրենց խորագույն մարդկայնությամբ:

Վերջին տարիներին Կոմիտասի երկերն ավելի ու ավելի հաճախ են հնչում նաև Հայաստանից դուրս, անկեղծ հիացմունք պատճառելով ունկնդիրներին: Դա հիանալի կոմպոզիտորի նոր, երկրորդ կյանքի սկիզբն է:

ՀՈՎ, ԵՐԵՎԱՆ

СЛЕТЫ, ВЕТЕРОК...

Перевод Н. Адамян

**ՀՈՄԻՏՈՍ
ԿՕՄԻՏԵ
(1869-1935)**

Moderato (♩ = 60)

Голос

Ф-п.

mf

1. *ζηλ* *ω* - *ρβρ*, *ωω* - *ρβρ* *ζωω*,
1. С гор по - вей, ве - те - рок,

ppp

p

ζηλ *ω* - *ρβρ*, *ββ* *ζωω* *ρβρ* *ζωω* *ω* - *ρβρ*;
по - спе - ши, об - лег - чи мне боль ду - ши!

ppp

Più mosso (♩ = 72)

p

pp

Uω - *ρβ* *ρρ* *ζηλ* *ζβω* *ω* мол - *ζωωβ*, *ωω* - *ρβ* *ρρ* *ζηλ* *ρβ*
Но спят го - ры и мол - чат, но спят го - ры

pp

p

ζβω *ω* мол - *ζωωβ*, *ββ* *ζωω* *ρβρ* *ζβω* *ω* - *ζωωβ*, *ζωω* *ω* - *ρβρ* *ζωω* *ω* - *ζωωβ*,
и мол - чат, боль мо - ю не об - лег - чат,

mf

mf dim.

p

бѣль мо ю не об лег чатъ:

p *ppp*

f *mf* *f* *p* *mf*

О - грю - за, с вы - со - ты дождь про - лей, уй - ми те -

mf *ff* *f* *mf* *ff*

Где-то в груди ты мо- ей и по- ка- рай ско- ре.

p

- 4 2
е

и х з н
в с е х з л ы х ,

4 2 4 2 4 2
к о в а р н ы х

и х
л ю

4 2 4 2
д е й !

pp

dim.

ppp

1. Հո՛ւ վարեք, սարե՛ր ջան, հո՛ւ վարեք:
 Իմ դարդին դարման արեք:
 Սարերը հո՛ւ չեն անում, (2)
 Իմ դարդին դարման անում: (2)

Ամպե՛ր, ամպե՛ր, մի քիչ զո՛ւ վարեք:
 Վարար անձրև թափեք, ծո՛ւ վարեք.
 Գեշ մարդու օր-արևը
 Սև հողի տակով արեք:

2. Հո՛ւ վարեք, ամպե՛ր ջան, հո՛ւ վարեք,
 Իմ դարդին դարման արեք:
 Ամպերը հո՛ւ չեն անում, (2)
 Իմ դարդին դարման անում: (2)

Սարե՛ր, ձորե՛ր, դաշտե՛ր ու ջրեր՛,
 Մարմանդ — մարմանդ վազող աղբյուրնե՛ր,
 Մի վե՛ր կացեք, իմացե՛ք,
 Տեսե՛ք իմ սրբոտի ցավեր:

1. С гор пове́й, ветерок, поспеши,
 Облегчи мне боль души!
 Но спят горы и молчат, (2)
 Боль мою не облегчат. (2)

О гроза, с высоты дождь пролей,
 Уйми тоску в груди ты моей
 И покарай скорее
 Всех злых, коварных людей!

2. Дождь, слети с облаков, поспеши,
 Облегчи мне боль души!
 Но тучи уходят вдаль, (2)
 Не уняв мою печаль. (2)

О гор моих, дальних гор гряда,
 Поля, леса, родников вода,
 Вы боль узнайте мою,
 Что сердце жжет мне всегда.

ՀԱՐԱՐԱՆ

ԱԲՐԲԱՆ^{*)}

Перевод А. Кочеткова

Allegretto (♩ = 100)

Девушка *pp*

1. Ջա . նե, Ջա . ն :
1. Джа . не, джан!

Парень *p*

1. Հա . բր . բան :
1. А . б'р . бан!

p — *mf* *pp*

Парень *tr* *p*

Սի . րի . եմ . սիրի . եմ . թա . րե . քան
Лю . бо мне е . е . ли . цо, ле . пе . сток — е .

tr *p*

Ե . րի . սիր . թա . րե . քան
е . ли . цо. Кто не взгля . нет на не . е —

mf *p* *p* *p* *p*

*) Аб'рбан. — непереводимое восклицание.

mf

бо - жий гнев то - му в ли - цо. Кто не взгля - нет

p *p* *p cresc.* *p*

на не - е - бо - жий гнев то - му в ли - цо.

p *p* *p* *p* *p cresc.*

Девушка

pp dolce *p*

А - б'р - бан! Уш - рт'т'т' - рт'т' - го -

mf con fuoco

Джа - не, джан!

ppp *mf* *f* *p* *pp dolce* *pp*

Девушка

p

Հիւսիս - զիւս, ձեռքը ու շուքը քեզ մի - զիւս:
 re ra - stet, a te - be po hra - vu med.

tr *pp* *tr*

Ինչպիսի իմ - զիւս - նիւնի ջիւղը քեզ պիտի տր - զիւս
 Ты лу - ка - вый па - ре - нек, мне та - кой не

piu dolce

pp

Տեղս ունի - զիւս: Ինչպիսի իմ - զիւս - նիւնի ջիւղը
 по - дой - дет. Ты лу - ка - вый па - ре - нек,

dim.

1.2.3. 4.

Քեզ պիտի տր - զիւս Տեղս ունի - զիւս:
 мне та - кой не по - дой - дет. Ի՞նչ ձորքն իմ - զիւս քե - ուն:
 зять ты ма - те - ри мо - ей.

ppp *ppp*

1. Տ Ղ Ա. Հաբրորա՜ն:
Ա Ղ Զ Ի Կ. Զանե, ջա՜ն:
Տ Ղ Ա. Սիրել եմ՝ սերն երեսին,
Անթառամ թերն երեսին.
Ով իմ սիրածն ինձ չի տա,
Աստրժու կերն երեսին: } 2
- Ա Ղ Զ Ի Կ. Հաբրորա՜ն:
Տ Ղ Ա. Զանե, ջա՜ն:
Ա Ղ Զ Ի Կ. Սարի թըրթընչուկ թաղա,
Մեղր ու շաքար քեզ մազա.
Ինձ պես նազանի աղջիկ
Քեզ պես տըղին ո՞նց սազա: } 2
2. Տ Ղ Ա. Պըզտիկ աղջիկ, համ ունիս,
Զորեքդիմաց ծամ ունիս,
Խոնջիկ-մոնջիկ մի՛ անի,
Ինձ առնելու կամ ունիս:
- Ա Ղ Զ Ի Կ. Գութանդդ հոլ՝ա, հոլ՝ա,
Գութանիդ տակը քոլ ա.
Քանի զըժուխուն անես,
Քեզի առնողը տոլ ա:
3. Տ Ղ Ա. Զեր տան տակին վար կանեմ,
Զար ագռավին քար կանեմ.
Թող իմ սիրածն ինձի տան,
Գրժուխունըս թարկ անեմ:
- Ա Ղ Զ Ի Կ. Զուրը իր ճամբուկ կերթա,
Ցողածը վարդի թերթ ա.
Ինձ սիրող կըտրիճ տըղեն
Հազարի մեջ մի բերդ ա:
4. Տ Ղ Ա. Բուսել ես բաղի միջին,
Շամամի թաղի միջին.
Գիշեր-ցերեկ միալար
Դու ես իմ խաղի միջին:
- Ա Ղ Զ Ի Կ. Աշուղի պես խա՛ղ ածա,
Բըլբուլի պես տա՛ղ ասա.
Ինչքան որ գովես՝ արժեմ,
Իմ մոր գովական փեսա:

1. Парень: Аб'рбан! *
Девушка: Джане, джан!
Парень: Любо мне ее лицо,
Лепесток — ее лицо.
Кто не взглянет на нее — } 2
Божий гнев тому в лицо.
- Девушка: Аб'рбан!
Парень: Джане, джан!
Девушка: Щавель на горе растет,
А тебе по нраву мед.
Ты лукавый паренек, } 2
Мне такой не подойдет.
2. Парень: Ты изюминка моя,
Кос пышней не видел я.
Только дразнишь, а сама
Хочешь взять меня в мужья.
- Девушка: Еле-еле движешь плуг,
В сорняке под плугом луг.
Ты к другой скорей ступай,
Петь мне с глупым недосуг.
3. Парень: С плугом обойду твой дом,
Злых ворон спугну кремнем.
Пусть мне милую дадут —
Вмиг окрепну я умом.
- Девушка: Мчит ручей среди камней,
Купы роз кропит ручей.
Яр** мой — крепость, он один
Целой тысячи сильнее.
4. Парень: Встала ты в моем саду
Средь шамамов*** на гряде.
Неустанно день и ночь
О тебе я песнь веду.
- Девушка: Стань ашугом, пой смелей,
Словно звонкий соловей.
Стою я хвалы твоей:
Зять ты матери моей.

* Здесь и далее строки, выделенные курсивом, повторяются в каждом куплете.

** Яр — милый, возлюбленный (то же для женского рода).

*** Шамам — к ный плод.

ՆՐԿԻՆՔՆ ԸՄՊԵՆ, Ն

НЕБО ТУЧИ СКРЫЛИ...

Перевод А. Кочеткова

Allegretto dolce (♩ = 66)

p

1. Նր-կին-քնն աճ. պիլ է, ինչ ա - նուշ թոն է,
1. Не-бо ту-чи скры-ли, ра-дость дождь не-сет.

ppp

pp

Երկ-կին-քնն աճ պիլ է, ինչ ա - նուշ թոն է,
Не-бо ту-чи скры-ли, ра-дость дождь не-сет.

mf

Գաճ դրա - նին աճ նիմ, հո-գիս - կրս հոն է:
К ми-лой в дом спе-шу, яр ме-ня там ждет.

pp

Գաճ դրա - նին աճ նիմ, հո-գիս - կրս հոն է:
К ми-лой в дом спе-шу, яр ме-ня там ждет.

1. 2. 3. 4. 5. 6.

Գաճ դրա - նին աճ նիմ, հո-գիս - կրս հոն է:
К ми-лой в дом спе-шу, яр ме-ня там ждет. я.

1. Երկինքըն ամպել է, } 2
Ի՞նչ անուշ թոն է. }
Գամ դրոնեն անցնեմ՝ } 2
Հոգյակըս հոն է:

2. Երկինքըն ամպել է,
Գետինը թաց է.
Յարըս քընել է,
Երեսը բաց է:

3. Երկինքըն ամպել է,
Ի՞նչ անուշ երակ.
Սըրտիս մեջ լըցավ
Մի բուռը կըրակ:

4. Երկինքըն ամպել է,
Գետին շաղերով.
Ես քեզ սիրել եմ
Անուշ խաղերով:

5. Երկինքըն ամպել է,
Գետինը մութ է.
Ես քեզ ուզել եմ,
Թող ասեն՝ սուտ է:

6. Շորոր դու, շեկիկ յար,
Տեսնեմ՝ դու ումն ես.
Իրավ եմ ասում՝
Դու իմ սրտումն ես:

1. Небо тучи скрыли, } 2
Радость дождь несет. } 2
К милой в дом спешу, } 2
Яр меня там ждет.

2. Небо тучи скрыли,
Все в росе крыльцо.
Ты уснула, яр,
Не закрыв лицо.

3. Небо тучи скрыли,
Гаснет свет зари.
Ты пылай, душа,
Ты огнем гори.

4. Небо тучи скрыли,
Вечер влажен, тих.
Яр, к тебе иду,
В песнях ты моих.

5. Небо тучи скрыли,
И стало темно.
Все знают — тебя
Люблю я давно.

6. Небо тучи скрыли.
Яр, скажи: ты чья?
Слышу я в ответ:
— Я навек твоя.

Каждое двестише повторяется.

ԵՆՏՈՒՆԻ

БЕЗДОМНЫЙ

Перевод А. Кочеткова

Largo ad libitum ($\text{♩} = 58$)

mf

1. Սիր . նրա հը . ման
2. Սկ ծող մեմ տե .
1. Бед . но . е серд .
2. Мо . ре чер . не .

pp

PPP

pp

P =

mf ^o
Led.

p

J

P

—

 m

p |

т
и
- де,
- ет,

էն	վր	-	լած	տը	-	հեր,
սիւս	տակն	էր		բո	-	լոր:
рух	.	нуб	ший	ты		дом
	и	вол	.	ны	кру	гом.

pp

P

ppp

cresc.

mf

stretto

my

f

У - гру - да - ми ба - ло - ков, с о - сев - шим стол - бом.
Вал бе - ло - пен - ный не то - нет в дру - гом.

* Fed.

dim. pp p espirando

- pe տո լաճ, տր-նա վեր:
у-тра-тив-шим дом!

ff dim. ppp

* * *

1. Սիրտըս նման է էն փրլած տըներ,
Կոտրեր գերաններ, խախտեր է սըներ.
Բուն պիտի դրենն մեջ վայրի հավքեր.
Երթամ՝ ձի թալեմ էն ելման գետեր.
Ընիմ ձկներու ձագերացըն կեր:
Ա՛յ, տո լաճ տընավեր:

2. Սև ծով մ'եմ տեսել, սիպտակն էր բոլոր,
Ալին կըզարներ, չէր խառնի հիրոր.
էն ո՞րն է տեսե մեկ ծովն երկթավոր,—
Անտունի սիրտն է պըղտոր ու մոլոր:
Ա՛խ, իսկի մի՛ ընիք սրբտիկ սեվավոր:
Ա՛յ, տո լաճ տընավեր:

1. Бедное сердце, рухнувший ты дом
С грудями балок, с осевшим столбом.
Стае диких птиц будет он гнездом.
Покой найду я лишь в ручье седом, —
На дне холодном я забудусь сном.
Горе утратившим дом!

2. Море чернеет, и волны кругом.
Вал белопенный не тонет в другом.
Море двух цветов как объять умом?
Бездомных сердце — скорбь и смута в нем.
Вам да не будет мой удел знаком!
Горе утратившим дом!

ԳԵՐՈՒՆ Ե

ВЕЧНА

Перевод А. Ефременкова

Lento (♩ = 40)

1. Գա - րուհի ա, ձուհի ա - րի,
 1. Веч - ной снег вдруг по - ва - лил,
 Ах, мой яр ко мне о - стыл,

Վա՛յ, լի, լի, Վա՛յ, լի, լի,
 Այ, չոր, նա, Վա՛յ, ա, խոր:
 օտ, օտ, օտ, օտ, օտ, օտ

Քա. * Քա. * Քա. * Քա. * Քա. * Քա. *

mf *f* *pp*

Чуж, Лб, Лб, Лб, Лб:
 Шир, Шир - Чуж, Лб - Чуж:
 Вай, Лэ, Лэ, Лэ, Лэ:
 Лже ца злой я зык.

pp

Ред. * Ред. * Ред. * Ред. *

f *p* *f*

Чуж, Лб, Лб, Чуж, Лб, Лб:
 Шир, Шир - Чуж, Шир:
 Вай, Лэ, Лэ, Вай, Лэ, Лэ:
 От сох бы, ой, от сох

pp *cresc.* *dim.* *cresc.* *dim.*

Ред. * Ред. * Ред. * Ред. * Ред. * Ред. *

p *mp* *pp*

Чуж, Лб, Лб, Лб, Лб:
 Шир, Шир - Чуж, Лб - Чуж:
 Вай, Лэ, Лэ, Лэ, Лэ:
 Лже ца злой я зык.

morendo

Ред. * Ред. * Ред. * Ред. *

1. Գարուն ա, ձուն ա արեւ,
 վա՛յ, լե, լե, վա՛յ, լե, լե, } 2
 վա՛յ, լե, լե, լե, լե՛.
 Իմ յարն ինձնից ա սառել:
 Ա՛խ, չորեա՛, վա իս, ա՛յ յար, } 2
 Չար մարդու լեզուն:
2. Քամին փչում ա պաղ-պաղ,
 լերդ ու թորս անում ա դաղ:
3. Յար, ինձ բեմուրաց արիր,—
 Սերբդ ինձնե գատ արիր:

1. Весной снег вдруг повалил,
 Вай, лэ, лэ, вай, лэ, лэ, } 2
 Вай, лэ, лэ, лэ, лэ.
 Ах, мой яр ко мне остыл,
 Отсох бы, ой, отсох } 2
 Лжеца злой язык.
2. Ветер с гор студен, как лед,
 Режет грудь мою и жжет.
3. Счастья яр лишил меня,
 Разлюбил, забыл меня.

ԾԻՐԸՆԻ ԾԸՌ

АБРИКОСОВОЕ ДЕРЕВО

Перевод Н. Адамян

Lento. Con affetto (♩ = 42)

1. Ծի - րի - ւի ծառ, բարձր ճի արամ,
 ձրդ - ւի - րդի Ի - բարձր ճի արամ,
 1. Аб - ри - кос мой, не цве - ти,
 Ты лист - вой не ше - ле - сти,

p

Ред. * Ред. * Ред. * Ред. *

Meno lento (♩ = 46)

վայ :
 ւ - յիւ յի - րդի յիւ լիւ - լիւ
 вай.
 Здесь бро - жу я о - ди - нок,

f

Ред. * Ред. * Ред. *

rit.

Moderato (♩ = 88)

1. ցա - վի - րիւ Ի - բարձր ճի արամ :
 րա՛ն մո - իւ և ե - րե - ճի.
 2. արամ :
 - ճի.

f *mf* *p*

Ред. * Ред. * Ред. *

Lamento, ma tranquillo (♩ = 92)

ზი, სრ - ჟერ, ზი სრ - ჟერ, იშ - რერ, ზიღი რი - ჟიღ,
 ჟრ - ზი, ზი ზი ჟრ - ჟი ზი სრ - რიღ,
 Эй, раз - дай тесь, ско - рей, го - ры! Ночь при - шла...
 Пусть на - ве ки уй - дет год чер - ных не - взгод.

pp dolce

Ред.

სრრ - სრი ზრი - ჟიღი ზიღი რი - ჟიღ:
 იღ ჟიღი რი - ჟიღ:
 Ра - дость в глуть мо - рей у - шла.
 Скорбь на серд це мне лег - ла.

Più lento, con dolore (♩ = 72)

ზიღი, ზიღი, ზიღი რი - ჟიღი,
 Ой, ой, Ночь при - шла,

pp *p*

Ред. *** *Ред.* *** *Ред.* ***

სრრ - სრი ზრი - ჟიღი ზიღი რი - ჟიღ:
 რა - дость ду - ши от - ня - ла.

ppp

Ред. ***

1. Ծիրանի ծառ, բար մի՛ տա,
Վա՛յ.
Ճըղներըդ իրար մի տա,
Վա՛յ.

Ամեն մեջըդ ման գալիս
Ցավերըս իրար մի՛ տա:

Հա՛, տըվե՛ք, ե՛տ տըվե՛ք, սա՛րեք, — հովն ընկավ
Սրբտիս խրեղում ծովն ընկավ:

Գրեա, էլ ետ չըգա էս տա՛րվա տա՛րին,
Սև դարդն իմ վրձովն ընկավ:

Հո՛վ, հո՛վ, հո՛վն ընկավ,
Սրբտիս խրեղում ծովն ընկավ:

2. Մեռա բաղում բանեկեն,
Մի կողմեն ջուր անեկեն.
Ծառերին թուփ չըմընաց
Դարդիս դարման տանեկեն:

3. Սև ամպը զըցել ա հով,
Մութը տըվել ա իմ քով.
Տեսնո՛ւմ եք՝ ինձ պատել ա
էս անիրավ արյուն ծով:

4. Նրստած տեղիս քար չունիմ,
էրված սրբտիս ճար չունիմ.
Ա՛յ անօրեն, փուշ աշխարհ, —
Բաղ ունիմ ու բար չունիմ:

1. Абрикос мой, не цвети,
Вай,
Ты листвою не шелести,
Вай.

Здесь брожу я одинок,
Ран моих не береги.

Эй, раздайтесь скорей, горы! Ночь пришла..
Радость вглубь морей ушла.

Пусть навеки уйдет год черных невзгод.
Скорбь на сердце мне легла.

Ой, ой, ночь пришла,
Радость души отняла.

2. Ах, в саду я так устал!
Я копал и поливал, —
Нет на ветках ни листа,
Чтоб душе отраду дал.

3. Туча тень нам принесла,
И на сад мой пала мгла.
Посмотрите — вокруг меня
Столько лжи, вражды и зла.

4. Я бы сел, да камня нет,
Я б любил, да милой нет.
Сад растил я день за днем,
А плодов желанных нет!

ԲԵՆԵՐ ՑՈՒՆԵՐ

ХОДИЛ, СВЕРКАЛ...

Перевод А. Ефременкова

Andante dolce (♩ = 52)

ppp

p

vacillando

1. ԲԵ - ՆԵՐ, ցՈՒ - ՆԵՐ ԽՈ - ԴԻԼ: Ա - ԲԵ - ՉԻՆՆ - ԿԻՆ
1. Хо - дил, свер - кал ю - ный яр в тра - вах вы - со - ких,

8

p

dolce

vivamente

ԲԵ - ՆԵՐ, ցՈՒ - ՆԵՐ, ԽՈ - ԴԻԼ: Ա - ԲԵ իՆ - ՉԻՆ,
хо - дил, свер - кал ю - ный яр. Средь гор-вер-шин

con calore

marcato

p

pp con desiderio

f

ձեռն ձեռն - նա - փոր, շեղ ար - ղա: Շող ար - ղա - փոր, Թող ար - ղա - փոր,
 со - всем о - дин свет - лый яр. С солн - цем про - стись, с го - ры спу - стись,

cote ego

Եղ ար - ղա: Սար - ղա ար - փոր, ձեռն ձեռն - նա - փոր, շեղ ար - ղա:
 при - ди, яр. Среди гор - вер - шин со - всем о - дин свет - лый яр.

cote ego

f

Շող ար - ղա - փոր, Թող ար - ղա - փոր, Եղ ար - ղա:
 С солн - цем про - стись, с го - ры спу - стись, при - ди, яр.

1. 2. 3.

pp

4.

pp *pp perdendo* *ppp*

1. Քելեր, ցուեր՝ իմ յարը,
Արևի տակին
Քելեր, ցուեր՝ իմ յարը:
Սարի սովոր,
Մեն մենավոր
Շե՛կ տըղա,
Շո՛ղ արեգակ,
Թո՛ղ արեգակ,
Ե՛կ տըղա:

2

2. Քելեր, ցուեր՝ իմ յարը,
Աղբյուրի ափին
Քելեր, ցուեր՝ իմ յարը:
Կանաչ առվով,
Ճանաչ առվով
Ե՛կ, տըղա,
Բաղովն արի,
Շաղովն արի,
Շե՛կ տըղա:

2

3. Քելեր, ցուեր՝ իմ յարը,
Գերանդին ուսին
Քելեր, ցուեր՝ իմ յարը:
Հով ծառի տակ,
Զով ծառի տակ
Ե՛կ, տըղա,
Հունձ ես արել,
Քրրտինք դառել,
Շե՛կ տըղա:

2

4. Քելեր, ցուեր՝ իմ յարը,
Զա՛ն աչքի լուսին,
Քելեր, ցուեր՝ իմ յարը:
Հով է, ք՛րնիր,
Զով է, ք՛րնիր,
Ե՛կ, տըղա,
Հունձ ես արել,
Շատ բեղարել,
Շե՛կ տըղա:

2

1. Ходил, сверкал юный яр
В травах высоких,
Ходил, сверкал юный яр.
Средь гор-вершин
Совсем один
Светлый яр.
С солнцем простись,
С горы спустись,
Приди, яр.

2

2. Ходил, сверкал юный яр
Горной тропою,
Ходил, сверкал юный яр.
У светлых вод,
Где сад цветет,
Я жду, яр.
Ты через сад,
Росистый сад
Иди, яр.

2

3. Ходил, сверкал юный яр,
Травы косил он,
Ходил, сверкал юный яр.
Под сень листвы,
Свежей листвы
Приди, яр.
Ты с солнцем встал,
Косить устал,
Светлый яр.

2

4. Ходил, сверкал юный яр,
Ясные очи.
Ходил, сверкал юный яр.
Свежо в тени,
Приляг, усни,
Светлый яр.
Ты с солнцем встал,
Косить устал,
Усни, яр.

2

РЫБЫ РЫБЫ

ВЫЙДИ, ЖДУ Я...

Перевод Н. Адамян

Andante amabile (♩ = 69)

mf *f*

1. *Ры - бы, ры - бы, ры - бы, ры - бы, ры - бы,*
1. Вый.ди, вый.ди, джан, здесь жду я.

fp dim. *mf* *ppp*

mf *f* *p* *teneramente*

ры - бы - ры - бы, ры - бы, ры - бы, ры - бы, ры - бы:
За твой свет.лый взгляд у - мру я. Скром - на - я Ло - рик,

mf *perdendosi* *pp* *dolce*

ры - бы - ры - бы, ры - бы, ры - бы, ры - бы, ры - бы:
том - на - я Ло - рик, Ло рик, ми - ла - я

mormorando

1. 2.

ло - рик, ло - рик, ры - бы, джан! *ло - рик, ры - бы, джан!*

mf *mf*

1. Քեզի՛, քեզի՛, քեզիդ մեռնեմ,
Քո գովական խելքիդ մեռնեմ:

Սիրավոր լորի՛կ,
Վիրավոր լորի՛կ,
Լորի՛կ,
Սեվավոր լորի՛կ,
Լո՛րիկ ջան:

2. Քեզի՛, քեզի՛, սոյիդ մեռնեմ.
Քո շինարի բոյիդ մեռնեմ:

3. Քեզի՛, քեզի՛, քողիդ մեռնեմ.
Քո լուսընկա շողիդ մեռնեմ:

4. Քեզի՛, քեզի՛, բերնիդ մեռնեմ.
Քո սիրունիկ ձենիդ մեռնեմ:

5. Քեզի՛, քեզի՛, ձեռիդ մեռնեմ.
Քո հուր կըրակ սերիդ մեռնեմ:

6. Քեզի՛, քեզի՛, աչիդ մեռնեմ.
Քո անուշիկ պաշիդ մեռնեմ:

1. Выйди, выйди, джан, здесь жду я.
За твой светлый взгляд умру я.

*Скромная Лорик,
Томная Лорик,
Лорик,
Милая Лорик,
Лорик джан!*

2. Выйди, выйди, джан, здесь жду я.
За чинару-стан умру я.

3. Выйди, выйди, часа жду я.
Ах, за лунный лик умру я.

4. Выйди, выйди, счастья жду я.
За румянец твой умру я.

5. Выйди, выйди, грустный жду я.
За твою любовь умру я.

6. Выйди, выйди, взгляда жду я.
Поцелуй мне дай, — умру я...

ԱՆՇՈՅՆՔ

АЛАГЯЗ^{*)}

Перевод М. Павловой

Distinto (♩ = 63)

p *delicato* *pp*

1. Ա - լա - ղաղա լաղա լաղա լաղա լաղա լաղա լաղա լաղա
1. А - ла - гяз во тьме дре - мал, вай

p *delicato*

Լէ, Լէ, Լէ, Լէ, Լէ, Լէ, Լէ:
Лэ, Лэ, Лэ, Лэ, Лэ, Лэ, Лэ.

cresc. *dim.* *pp*

p *mf* *f*

Աղ բղր իր ձիւն թաւ իւր լաղա լաղա
Брат чуть свет ко ня сед - лал, ой,

pp

*) Алагяз — гора в Армении.

մայր մա ըրիկ ջան, իմ մայր մա ըրիկ ջան :
 ма ма джан, ой, ма ма джан.

f *risonate* *pp* *mf*

Բա. *

1. Ալագյազ սարն ամպել ա,
 Վա՛յ, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛, լե՛.
 Աղբեր իր ձին թամբել ա:
 Իմ մայրիկ ջան, իմ մայրիկ ջան:

2. Աղբեր իր ձին թամբել ա,
 Յարոջ դրոնեն անցել ա:

3. Յարոջ դրոնեն անցել ա,
 Ելե դաշտը՝ խաղցել ա:

4. Ելե դաշտը՝ խաղցել ա,
 Անձրեվ եկե, թըրջել ա:

5. Անձրեվ եկե, թըրջել ա,
 Արեվ զարկե՛ շորցել ա:

6. Արեվ զարկե՛ շորցրել ա,
 Քան կարմիր վարդ բացել ա:

1. Алагяз во тьме дремал,
 Вай лэ, лэ, лэ, лэ, лэ, лэ, лэ.
 Брат чуть свет коня седлал,
 Ой, мама джан, ой, мама джан.

2. Брат чуть свет коня седлал,
 К дому милой поскакал.

3. К дому милой поскакал,
 Под окном ее стоял.

4. Под окном ее стоял.
 Дождь пошел — кафтан примял.

5. Дождь пошел — кафтан примял,
 Луч из тучи засиял.

6. Луч из тучи засиял,
 Вновь, как роза, всадник стал.

ԼՈՆԿԻ ԾԱՌԻ

ЛАДАН - ДЕРЕВО

Перевод Н. Адамян

Allegro (♩ = 63)

1. Մեր շր - ան - նր խրն - իր ծառ,
 խրն - ին - նրն - ան րն - րն րար,
 1. Ла - дан у на - ших во - рот,
 сча - стье, лю - бовь нам не - сет,

pp
leggierissimo

Գյու - լում ջան, Ձեր շր - ան - նր
 Գյու - լում ջան, իմ խո - րո - տիկ
 Гю - лум джан, ла - дан у ва -
 Гю - лум джан, ми - лый мой в наш

խրն - իր ծառ,
 արդ - տիկ րար,
 - ших во - рот,
 сад и - дет,

Գյու - լում ջան,
 Գյու - լում ջան:
 Гю - лум джан,
 Гю - лум джан.

1. Մեր դռանը խրնկի ծառ,
Գյուլում չան,
Ձեր դռանը խրնկի ծառ,
Գյուլում չան.
Խրնկենին ա բերել բար,
Գյուլում չան.
Իմ խորոտիկ, պղզտիկ յար,
Գյուլում չան:
2. Մեր դռանը խրնկի ծառ,
Նախշուն բլբուլ վրեն թառ.
Երթար ու գար, շորոր տար,
Սիրուն յարին օրոր տար:
3. Մեր դռանը խրնկի ծառ,
Մարչան բլբուլ վրեն թառ.
Գրնար ու գար, շրվին տար,
Անուշ յարի թևին տար:
4. Մեր դռանը խրնկի ծառ,
Ոսկի բլբուլ վրեն թառ,
Կարմիր խրնձոր անել տար,
Ալվան ծաղիկ տանել տար:

1. Ладан у наших ворот,
Гюлум джан,
Ладан у ваших ворот,
Гюлум джан,
Счастье, любовь нам несет,
Гюлум джан,
Милый мой в наш сад идет,
Гюлум джан.
2. Ладан у наших ворот,
Соловей на нем поет,
Звонко всю ночь он поет,
Милому спать не дает.
3. Ладан у наших ворот,
Соловей на нем поет,
То запоем, то замрет,
Сердцу он весть подает.
4. Ладан у наших ворот,
Соловей на нем поет,
Скоро придет мой черед,
Свата яр ко мне пришлет.

Перевод Н. Адамян

♩ Allegretto dolce (♩=76)

Девушка
mf semplice

1. Ալ ալ - լու - ղիս
1. Ах, пла - то - чек

p pp *p pp* *p pp*

p *f* *p*

Կռ - ցա՛վ ձե՛ր ղուս, փռ - թռ - թե՛կ է սր - արի մըր - մուս:
ВЫ - ПАЛ а - ЛЫЙ, ах, как ТЯЖ - КО серд - цу ста - ДО.

mf *mf* *p* *mf*

Բա՛ղ - ղը ի՞նչ ձե՛ր ղը - ցե՛ց է՛ն Կուս, Զա - նո - Զա՛ն,
Здесь е - го я по - те - ря - ла, джа - но - джан,

mf *p* *con delicatezza* *p*

amabile *mf* *p*

սր - րուսն ար - ղիս, տե՛ր ալ - լու - ղիս:
ТЫ вер - НИ мне мой пла - то - чек!

p *pp* *p*

Парень *con tenerezza*

[illegible]

1. Ա Ղ Զ Ի Կ. Ալ այլուղըս կորավ ձեր դուռ՝
Փոթոթեի է սիրտըս մըրմուռ.
Բախտը ինձի գցեց էս կուռ.
Ջա՛նո ջան,
Սիրուն տըղա, տո՛ւր այլուղըս:

2. Տ Ղ Ա. Ալ այլուղըդ ես չըգտա.
Երդըվում եմ՝ աստված վըկա
Ով գտեի է՝ թող բերի տա,
Ջա՛նո ջան,
Սիրուն աղջիկ, քո այլուղըդ:

3. Ա Ղ Զ Ի Կ. Ալ այլուղըս յարս էր քաշեի.
Ալ աբըրշում շուրջը նախշեի,
Պատկերըս վըրեի էր քաշեի.
Սիրուն տըղա, տո՛ւր այլուղըս:

4. Տ Ղ Ա. Զահիլ-ջիվան՝ սարերն ընկա,
Ցավոտ սըրտիս ճար չըգըտա,
Քո սերն ինձի հոգի կուտա.
Թող ինձ մընա ալ այլուղըդ:

5. Ա Ղ Զ Ի Կ. Ա՛խ, ին՛չ ասեմ իմ խորթ մորըս,
Կամ ին՛չ պատմեմ ազիզ հորըս.
Խաբար կուտան շեկ աղբորըս.
Տը՛ղա, տը՛ղա, տո՛ւր այլուղըս:

6. Տ Ղ Ա. Սեվո՛ւկ աղջիկ, սիպտակ հագիր.
Առ այլուղըդ, վերքըս կապիր.
Սիրուդ գերի՛ ինձ մի՛ տանջիր.
Էրված աղջիկ, ա՛ռ այլուղըդ:

1. Девушка: Ах, платочек выпал алый,
Ах, как тяжело сердцу стало.
Здесь его я потеряла,
Джано-джан,
Ты верни мне мой платочек!

2. Парень: Где платочек, я не знаю,
Ты поверь мне, дорогая,
Кто найдет, пусть возвращает,
Джано-джан,
Не нашел я твой платочек.

3. Девушка: Тот платочек дал мне милый,
Алый, шелковый. красивый.
Мой портрет на нем он вышил.
Дай, прошу я, мой платочек.

4. Парень: Ранен в сердце, шел я в горы,
Исцелить я думал горе.
Жизнь верни мне ясным взором,
Ах, оставь мне свой платочек!

5. Девушка: Что отвечу близким дома,
Как признаюсь я родному,
Донесут весть брату злому,
Ты отдай мне мой платочек.

6. Парень: Ты пройди, яр, в платье белом,
Боль ты лечишь так умело.
Пленник твой я, в сердце стрелы.
Вот он, алый твой платочек!

ԿՈՒՇԻՆ ԵՌԵ

ВЗЯВ КУВШИН

Перевод А. Кочеткова

Naturale (♩ = 72) *mf*

1. Կուշին մ-մ, Է-լա մ-ըր,
 չը գը-մի ֆի-ղան լա-ըր,
 1. Кув-шин мой взял, и ду я.
 Фи-дан-яр, где ты? Жду я.

p in distanza pp p pp

con colore

Ֆի-ղան, աх, где ты, ար-վեր, չը քա-մի
 Фи-дан, ах, где ты, яр мой? Те-бя х-щу,

pp eco

Ի-լա քա-մի րը:
 и-щу я.

*) Фидан — молодой, бравый.

1. Կուժն առա, ելա սարը,
 Զըգրտա ֆիդան յարը.
 Ֆիդան յարը ինձ տըվեք,
 Զըքաշեմ ահ ու զարը:
2. Մեծ սարի հովին մեռնեմ,
 Շեկ տըղի բոյին մեռնեմ,
 Մի տարի ա չեմ տեսել,
 Տեսնողի աչքին մեռնեմ:
3. Բըլբուլը դարի վըրա,
 Խընձորը սարի վըրա.
 Միրաժ սիրածին տալին,
 Զոր գետնին՝ քարի վըրա:

1. Кувшин мой взяв, иду я.
 Фидан-яр, где ты? Жду я.
 Фидан, ах, где ты, яр мой?
 Тебя ищу, ищу я.
2. Без гор мне не прожить, яр,
 Без ласки не любить, яр;
 Глазам чужим ты светишь,
 Но сердцу не остыть, яр.
3. Как птице пенье нужно,
 Как свет для яблонь нужен,
 Так мне ты, яр мой, нужен, —
 Хоть камень будь нам ложем.

ՀԱՅՐԱՊԻ ԵՐԳԻՐ

КАГАВИК^{*)}

Խոսք է ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ

Слова О. ТУМАНЯНА

Перевод Н. Адамян

Dolce ed allegro (♩ = 126)

1. Ա - ըհ բաց - զեց Թոու աւ - սե - ըհն, հա - քաւ Թը - քաւ
1. Солн - це вы - шло к нам с за - ре - ю, пташ - ка спе - ла

col canto *simile*

հա - նաչ աւ - ըհն, հա - նաչ աւ - ըհն, աւ - ըհ ծե - ըհն,
за го - ро - ю, за го - ро - ю, го - лу - бо - ю,

poco meno mosso

բա - ըհ բե - քաւ ծա - ղիկ - նե - ըհն: Սի - րու - նիկ,
звон - ко - тон - ко над ре - ко - ю. Всех ми - лей,

սի - րու - նիկ, սի - րու - նիկ, նախ - ղուկ հա - քա - զիկ, սի - րու - նիկ,
всех ми - лей, всех ми - лей пташ - ка гор, по - лей. Всех ми - лей,

*) Кагавик — куропаточка.

սի - րու - նիկ, սի - րու - նիկ, նախ - շուն կա - քա - լիկ:
всех ми - лей, всех ми - лей пташ - ка гор, по - лей.

* Զ. * Զ. * Զ. * Զ. * Զ. *

1. Արև բացվեց թուխ ամպերեն,
Կաքավ թռավ կանաչ սարեն,
Կանաչ սարեն՝ սարի ծերեն,
Բարև բերավ ծաղիկներին:
Սիրունիկ, սիրունիկ,
Սիրունիկ, նախշուն կախավիկ:

2. Քո բուն հյուսած ծաղիկներով,
Շուշան, նարգիզ, նունուֆարով:
Քո տեղ լրջված ցող ու շաղով,
Քրնես-կելնես երգ ու տաղով:

3. Քո թև փափուկ ու խտուտիկ,
Պլատիկ կրտուց, կարմիր տոտիկ,
Կարմիր-կարմիր տոտիկներով
Կըշորորառ ճուտիկներով:

4. Երբ կը կանգնես մամոռա քարին,
Սաղմոս կասես ծաղիկներին,
Սարեր-ձորեր զվարթ կանես,
Դարդի ծովեն սիրտ կհանես:

1. Солнце вышло к нам с зарею.
Пташка спела за горою,
За горою голубою,
Звонко-тонко над рекою.
Всех милей, всех милей,
Всех милей пташка гор, полей!

2. Домик убран твой цветами,
Розой, маком, васильками.
Ясным днем и вечерами
Слышу песни над полями.

3. Взгляд твой зоркий, хвостик пестрый,
Крылья быстры, клювик острый.
Ты на красных лапках ходишь
И цыпляток малых водишь.

4. Снова ты на зорьке встанешь,
Полю, травам песнь затянешь.
Всем горам ты украшение,
Сердцу в скорби утешенье.

ԶԵՄ ԿՐՆՍ, ԽԱՂԱՍ

НЕ МОГУ ПЛЯСАТЬ

Перевод Н. Адамян

Delicato (♩.=50)

pp

1. ԶԵՄ, ԶԵՄ, ԶԵՄ ԿՐՐ - ՆԻ ՆԻ - ՆԻ,
1. Нет, нет, не мо - гу пля - сать!

p *pp*

ԶԵՄ, ԶԵՄ, ԶԵՄ ԿՐՐ - ՆԻ ՆԻ - ՆԻ,
Нет, нет, не мо - гу пля - сать...

p *pp*

dolce

ՃԻՆ ԳԻ - ԳԻ - ԶԻ ԿՐ ԶՐԻ ԶՐ - ՆԻ,
Фар - ту чек те - сен - как мне пля - сать?

mp

Կ - ն - թի փ - ըն Կ - ըն Կ - ըն Կ - ըն
 Ту - фель - ка скрип - нет, сто - ит на - чать.

p

pp

1. Չե՛մ, չե՛մ, չե՛մ կրրնա խաղա,
 Չե՛մ, չե՛մ, չե՛մ կրրնա խաղա,
 Մաս փափուցըս կըճրոճրոս,
 Անոթի փորըս կըզրոզրոս:

2. Չե՛մ, չե՛մ, չե՛մ կրրնա խաղա,
 Չե՛մ, չե՛մ, չե՛մ կրրնա խաղա,
 Վարդ կոշիկըս կըճրոճրոս,
 Կեսուրըս կըզա կըվրովրոս:

1. Нет, нет, не могу плясать!
 Нет, нет, не могу плясать...
 Фартучек тесен — как мне плясать?
 Туфелька скрипнет, стоит начать.

2. Нет, нет, не могу плясать!
 Нет, нет, не могу плясать...
 Туфелька скрипнет, стоит начать.
 Свекровь услышит, будет ворчать.

ՇՈՂԵՐ ԶԱՄՆ

ШОГЕР ДЖАН

Перевод Н. Адамян

Moderato grazioso

1. Ամպերն ա, ձռնն չի գա - լի, Շո - դեր ջան, ամ - րի - ցը տոնն չի գա - լի,
1. Ту - чи со - шлись - снег не - йдет, Шо - гер джан. С гор мой ми - лый в домне - йдет,

Шо - гер джан. Си - яй, взвей - ся, бли - стай, смей - ся, Шо - гер джан.

Снежный по - кров с туч у - па - дет, Шо - гер джан! Си - яй, взвей - ся, бли - стай, смей - ся,

Шо - гер джан. Снежный по - кров с туч у - па - дет, Шо - гер джан!

1. Ամպիւ ա, ձուն չի գալի,
Շողե՛ր ջան,
Սարիցը տուն չի գալի,
Շողե՛ր ջան.
Դու շորորա, դուն օրորա,
Շողե՛ր ջան,
Ամպի տակին ձուն կերեա,
Շողե՛ր ջան.
Սիրտըս կըրակով լըցված,
Շողե՛ր ջան,
Աչքերիս քուն չի գալի,
Շողե՛ր ջան.
Դու շորորա, դուն օրորա,
Շողե՛ր ջան,
Ամպի տակին ձուն կերեա,
Շողե՛ր ջան:
2. Հուրք ա թափում վերիցը,
Ես վառա քո սերիցը.
Վարդավառին ինձ համար
Ձուն բեր դու սարերիցը:
3. Սարի գլխին ձուն եկավ,
Շողե՛ր ջան,
Շէկլիկ յարըս տուն եկավ,
Շողե՛ր ջան.
Ուն կերեվա, ձուն կերեվա,
Շողե՛ր ջան,
Բերդի տակին տուն կերեվա,
Շողե՛ր ջան.
Դեռ մուրազիս չըհասած,
Շողե՛ր ջան,
Վըրես խորունկ քուն եկավ:
Շողե՛ր ջան.
Ուն կերեվա, ձուն կերեվա,
Շողե՛ր ջան,
Բերդի տակին տուն կերեվա.
Շողե՛ր ջան:
4. Աշունն եկավ սարիցը,
Տերե թափեց ծառիցը.
Շողոն դարձով լըցվել ա,
Հեռացել ա յարիցը:
1. Тучи сошлись — снег нейдет,
Шогер джан.
С гор мой милый в дом нейдет,
Шогер джан.
Сияй, взвейся, блистай, смейся,
Шогер джан.
Снежный покров с туч упадет,
Шогер джан.
В сердце моем горит жар,
Шогер джан.
Ночью ко мне сон нейдет,
Шогер джан.
Сияй, взвейся, блистай, смейся,
Шогер джан.
Снежный покров с туч упадет,
Шогер джан.
2. Сердце зажег мне твой взор,
Пламя палит грудь с тех пор.
На праздник роз достань мне
Снега с высот родных гор!
3. Вот на горах снег пошел,
Шогер джан.
Русый мой яр в дом вошел,
Шогер джан.
Снег шел белый, все покрыл он,
Шогер джан.
Крепость и дом побелил он,
Шогер джан.
Слов не нашла ему я,
Шогер джан,
Сладкий ко мне сон сошел,
Шогер джан.
Снег шел белый, все покрыл он,
Шогер джан,
Крепость и дом побелил он,
Шогер джан.
4. Снова осень с гор пришла,
Листья с веток сорвала.
Снова Шогер с милым врозь,
Снова жизнь ей не мила.

ՁԻՆՆԵՐ ԵՍ

МОЙ ЧИНАР

Перевод А. Кочеткова

Andante (♩ = 88)

p

1. Ձի-նար ես, Կե-նա-նիս ձի,
 ձի-նար չը-նիս Կե-նա-նիս ձի,
 1. Мой чи-нар, не гнись, не гнись,
 От две-рей ты прочь не рвись,

p

Դի-ր, Դի-ր, Դի-ր: Յար, Կի, Կի-ր, Կի-ր, Կի-ր,
 ար, ար, ար. Яр, на, най, най, най,

pp

Կի-ր, Կի-ր, Կի-ր, Կի-ր, Կի-ր, Կի-ր,
 най, най, най, най, най, най.

1. Չինար ես, կեռանա՛լ մի,
 Յա՛ր, յա՛ր, յա՛ր.
 Մեր դռներն հեռանա՛լ մի,
 Յա՛ր, յա՛ր, յա՛ր.
 Յա՛ր, եա եա՛յ, եայ եա՛յ, եա՛յ, եա՛յ:
 Նայ եա՛յ, եայ եա՛յ, եա՛յ:
 Յար, քո աստված կրսիրես,
 Յա՛ր, յա՛ր, յա՛ր:
 Հեռու ես, մոռանա՛լ մի:
 Յա՛ր, յա՛ր, յա՛ր:
 Յա՛ր, եա եա՛յ, եայ եա՛յ, եա՛յ, եա՛յ:
 Նայ եա՛յ, եայ եա՛յ, եա՛յ:
2. Ձեր բաղի դուռը բաց ա,
 Ոտներըս շաղով թաց ա.
 Ինձանից հեռացել ես՝
 Աչքերըս լիքը լաց ա:
3. Էս գիշեր երազ տեսա,
 Հերկերըս վարած տեսա,
 Ամո՛թ քեզի, այ տըղա,
 Քու յարը տարած տեսա:

1. Мой чинар, не гнись, не гнись,
 Яр, яр, яр.
 От дверей ты прочь не рвись,
 Яр, яр, яр.
 Яр, на, най, най, най,
 Най, най, най, най, най.
 Бога, яр, поберегись,
 Яр, яр, яр.
 Поскорей домой вернись,
 Яр, яр, яр.
 Яр, най, най, най, най,
 Най, най, най, най, най.
2. Настежь сад у вас раскрыт,
 Ноги мне роса кропит.
 От меня ушел ты прочь —
 Очи мне слеза слепит.
3. Не простой мне снился сон —
 Будто мой посев сожжен,
 Будто враг, тебе на стыд,
 Яр твою забрал в полон.

ԻՍ ԵՌՈՒՆ

РУЧЕЕК

Перевод А. Кочеткова

♩ Grazioso (♩ = 88)

1. Էս առուն ջուր է գալի,
Մի տեսե՛ք՝ ո՞ւր է գալի.
Քենին մահանա արել,
Իր յարին հյուր է գալի.
Գալիս է, գալիս է սեր անե:

1. Ру - че - ек бе - жит,
Ну - ка глянь, ку - да те - чет.
Пусть по - ет о любви ручеек.
Я не в дом родной спешу, —
К милой яр меня влечет.
Пусть поет о любви ручеек.

1. Էս առուն ջուր է գալի,
Մի տեսե՛ք՝ ո՞ւր է գալի.
Քենին մահանա արել,
Իր յարին հյուր է գալի.
Գալիս է, գալիս է սեր անե:

2. Վարդ եմ քաղել մաղերով,
Վեր եմ դրել շաղերով.
Արի՛, իմ սիրեկան յար,
Առաջ գամ քեզ տաղերով:

3. Տանըս տակին կա նրոնի,
Ես բարձ բերեմ, դու կրոնի,
Ես դու մի բաղում պիտենք,
Դու շինարի, ես նրոնի:

1. Ручеек бежит, поет;
Ну-ка глянь, куда течет.
Пусть поет о любви ручеек.
Я не в дом родной спешу, —
К милой яр меня влечет.
Пусть поет о любви ручеек.

2. Я нарвал букеты роз,
Я любимой их принес.
Яр ты, яр моя, приходи, —
Песни я тебе принес.

3. Возле дома есть гранат.
Яр несет подушку в сад.
Надо рядом нам цвести, —
Ты чинар, а я гранат.

4ш - 4ш ый - рх - рп ь - 4шр,
 зе - ле ной тро - пой при - шла,

4шр - 4шр ан - рх - рп ь - 4шр:
 до - ли ной род - ной при - шла.

p
 1. 4шр 4шн ыр - рпн 8ш - 4ш ьш,
 1. Веш ний цве - тик мой ми - лый,

mf
 4ш, 4ш - 4шн рд, 4ш - 4шн рд,
 ой, На - зан, джан ты, На - зан,

p

го . лу . бок си . зо . кры . лый,

8

mf

джан На . зан, джан ты, На . зан.

8

p

Рей, кру . жись ты бес . печ . но,

8

mf

ой, На . зан, джан ты, На . зан,

8

p

җан
мо

җан - җан
ТЫ - лек

җан
лег

җан - җан
ко - кры - лый,

p

mf

җан
джан

җан - җан
На - зан,

җан,
джан

җан - җан җан:
ТЫ, На - зан.

mf

1 - *mf*
2 - *p*

җан җан,
Яр джан,

җан
ТЫ

җан - җан
вес - ной

җан - җан,
при - шла,

mf
p

җан - җан
зе - ле

җан
ной

җан - җан
тро - пой

җан - җан,
при - шла,

Խոր - Խոր ձո - րե - րով Կ - Կար:
до - ли - ной род - ной при - шла.

Հո՛յ, Նա՛զան իմ, Նա՛զան իմ,
Ջա՛ն, Նա՛զան իմ, Նա՛զան իմ,
Նա՛զան, դու բարով եկար,
Կանաչ սարերով եկար,
Խոր-խոր ձորերով եկար:

1. Գարնան սիրուն ծաղիկ ես,
Հո՛յ, Նա՛զան իմ, Նա՛զան իմ,
Ինձ համար աղունիկ ես,
Ջա՛ն, Նա՛զան իմ, Նա՛զան իմ,
Գրլխիս վրով պրտիտ տուր,
Հո՛յ, Նա՛զան իմ, Նա՛զան իմ,
Նախշունթե թիթեռնիկ ես,
Ջա՛ն, Նա՛զան իմ, Նա՛զան իմ:
Յա՛ր ջան, դու բարով եկար,
Կանաչ սարերով եկար,
Խոր-խոր ձորերով եկար:

2. Ճամփա տրվեք՝ առաջ գամ,
Սիրած յարիս բարև տամ:
Ուխտ եմ արել, որ առնեմ,
Թող տեսնի աշխարհ ալամ:

3. Սա՛րեր, ձո՛րեր, ետ կացե՛ք,
Իմ յարի ճամփեն բացե՛ք:
Յար յարի հետ խոսելիս
Ականջ արեք, իմացե՛ք:

4. Նրշի ծառին նուշ կրլնի,
Վարդի հոտն անուշ կրլնի:
Երանեկ էն աղջկան՝
Սիրած յարին թուշ կրլնի:

Ой, Назан, джан ты, Назан,
Джан Назан, джан ты, Назан!
Назан в добрый час пришла,
Зеленой тропой пришла,
Долиной родной пришла.

1. Вешний цветик мой милый,
Ой, Назан, джан ты, Назан,
Голубок сизокрылый,
Джан Назан, джан ты, Назан.
Рей, кружись ты беспечно,
Ой, Назан, джан ты, Назан,
Мотылек легкокрылый,
Джан Назан, джан ты, Назан.
Яр джан, ты весной пришла,
Зеленой тропой пришла,
Долиной родной пришла.

2. Я первый к яр явился,
Низко ей поклонился,
При всем честном народе
Навек с ней обрuchился.

3. Ой, горы, расступитесь,
Вы мою яр пустите.
С ней заведем беседу,
Вы нам во тьме внимлите.

4. Нам миндаль плод приносит,
Роза нам цвет приносит.
Счастлив тот, кто любимой
Ясных дней свет приносит.

ԿՈՌԻՆԿ

КРУНК^{*)}

Перевод А. Кочеткова

Larghetto (♩ = 40)

p

dolce

1. Կռնկ, 1. Ах, жу - равль, Կռն - քառ, вес - ной

ճա - րա Կռն ճա - րա
сла - док мне стон

Կռն, Կռն, ТВОЙ.

[]* *[*]* *[*]* *[*]* *[*]*

*) Крунк — журавль.

dolce

Ах, нет ли ве-стей мне из род-

[Ред.] [*]

ных мест? Ах,

[Ред.] [*]

нет ли ве-стей мне из род-

[Ред.] [*]

ных мест?

eco

[Ред.] [*]

1. Կոռ՛նկ, ուստի՞ կուգաս, ծառա եմ ձայնիդ.
 Կոռ՛նկ, մեր աշխարհեն խապրիկ մը շունի՞ս: (2)
 Մի՛ վազեր, երամիդ շուտով կը հասնիս,
 Կոռ՛նկ, մեր աշխարհեն խապրիկ մը շունի՞ս: (2)

2. Թողել եմ ու եկել մըլքերս ու այգիս,
 Քանի որ ախ կանիմ, կը քաղվի հոգիս:
 Կոռ՛նկ, պահ մի կացիր, ձայնիկդ ի հոգիս,
 Կոռ՛նկ, մեր աշխարհեն խապրիկ մը շունի՞ս:

3. Աշուն է մոտեցել, գնալու ես թեպտիր,
 Երամ ես ժողվել հազարներ ու բյուր,
 Ինձ պատասխան չըտվիր, ելար գնացիր,
 Կոռ՛նկ, մեր աշխարհեն զրնա, հեռացիր:

1. Ах журавль, весной сладок мне стон твой.
 Ах, нет ли вестей мне из родных мест? (2)
 Вдаль спешит журавль. Стой же, ах, стой, стой!
 Ах, нет ли вестей мне из родных мест? (2)

2. Где ты, дом родной? Бросил я сад свой.
 Вздых мне грудь теснит, где ты покой мой?
 Клики твой грустный мил. Стой же, ах, стой, стой!
 Ах, нет ли вестей мне из родных мест?

3. К нам идет зима, собрался в путь ты.
 Жалобы моей, ах, не забудь ты!
 Но ответ не дал, умчался вдаль ты.
 Знаю я, журавль, в мой край летишь ты!

Перевод Н. Адамян

Allegretto non troppo (♩ = 72)

mp

1. Աճ - ւեղի ի, ձյուն չի և լի,
 1. Мо - роз - но, снег не и - дет.

mp

ձրթ - նեղ ի, տառն չի և լի:
 Уж - позд - но, яр не и - дет,-

չի - քան ձի - նի արթ - չի և լի,
 в го - рах, да - ле ко, в пу - ти...

ի - թի - թի թի թի չի և լի:
 И - сон - ко мне не и - дет.

poco animato *legato* *lento dolente*

Կան - չում եմ, կան - չում եմ, յար, ա - ըի՛, յար,
Я зо - ву, я зо - ву, яр, вер - нись, яр!

Սուրբ ըն - կավ, տուն ա - ըի՛, ա՛յ ա՛յ - սիրտ յար:
Ночь при - шла, в дом вер - нись, от - зо - вись, яр...

a tempo *rit. tenero*

Սուրբ ըն - կավ, տուն ա - ըի՛, ա՛յ ա՛յ - սիրտ յար:
Ночь при - шла, в дом вер - нись, от - зо - вись, яр...

* * *

7. Ամպիլ ա, ձյուն չի՛ գալի,
Մթնիլ ա, տուն չի՛ գալի.—
Հեռու ճանապարհի ես
Աչքերիս քուն չի գալի:
Կանչում եմ, կանչում եմ, յա՛ր, ա՛րի՛, յա՛ր,
Մութն ընկավ, տո՛ւն ա՛րի, ա՛յ անսիրտ յա՛ր:

2. Էս գիշեր կանցնի դրժվար,
Կերթա բարակ ու երկար.
Իմըս որ ախ ու վախով,
Քոնրդ ի՞նչպես կանցնի, յա՛ր:

3. Ձորերն ի վեր հանդեր ա,
Ջուրը տունը քանդեր ա,
Շո՛ւտ արա, ե՛տ դարձիր, ե՛կ,
Սիրածը տանն անտեր ա:

1. Морозно, снег не идет.
Уж поздно, яр не идет, ---
В горах, далеко, в пути...
И сон ко мне не идет.
Я зову, я зову, яр, вернись, яр!
Ночь пришла, в дом вернись, отзовись, яр.

2. Как долго, ночь, ты идешь,
Всю душу мне изведешь.
А ты поведай мне, яр,
Как эту ночь проведешь.

3. Все спит во мраке ночном,
Вода размыла мой дом.
Вернись, приди поскорей,
Скорблю о счастье моем.

ԼՈՒՍՆԱԿՐ ՍԱՐԻ ՏԱԿՐՆ

МЕСЯЦ ВСТАЛ ЗА ТОЙ ГОРОЙ...

Перевод Н. Адамян

Amoroso (♩ = 66)

1. Լուսն - ար ար
1. Ме - сяц встал за той го - рой,

յար, յար:

Ծար ար ար, ար ար ար, ար,
Яр на най, най на най, най,

ար, ար ար, ար, ար, ար:
най на най, най, най, най:

Уսն - ար
На кам - нях.

pp

* * *

Най, най, най, на най, най, най, най.

* D.C. * D.C. *

1. Հոսնակը սարի տակին,
 Յա՛ր, յա՛ր.
 Յա՛ր նա նա՛յ, նա՛յ նա նա՛յ, նա՛յ,
 Նա՛յ նա նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ,
 Մամուռը քարի տակին.
 Յա՛ր.
 Յա՛ր նա նա՛յ, նա՛յ նա նա՛յ, նա՛յ,
 Նա՛յ նա նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ:
 Ես իմ յարին կարոտ եմ,
 Յա՛ր, յա՛ր.
 Յա՛ր նա նա՛յ, նա՛յ նա նա՛յ, նա՛յ,
 Նա՛յ նա նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ:
 Քան վարդ ու մանուշակին:
 Յա՛ր.
 Յա՛ր նա նա՛յ, նա՛յ նա նա՛յ, նա՛յ,
 Նա՛յ նա նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ, նա՛յ:

2. Ակբրս զըցել հմ սարին,
Ոտքս տրվել լեռ քարին.
Երթա ու էլ հտ շրգա
Քեյ գինվոր գրոած տարին:

3. Կանգնեմ քարին ու սարին,
Գիր, գրեմ զարիւր յարին,
Արցունքով գրեմ, կանչեմ,
Աղու կրտսի՝ սենց տարին:

1. Месяц встал за той горой,
Яр, яр.
Яр на най, най на най, най,
Най на най, най, най, най.
 На камнях там мох седой,
Яр.
Яр, на най, най, най, най,
Най на най, най, най, най.
 Где мой яр? Грущу о нем,
Яр, яр.
Яр на най, най на най, най,
Най на най, най, най, най.
 По цветам грущу зимой.
Яр,
Яр, на най, най, най,
На на най, най, най, най.

2. По тропе иду крутой,
В горы, вдаль смотрю с тоской,
Разлучил нас год лихой,
Ты солдатом стал, родной.

3. Стану я над той горой,
Стану звать, бездомный мой.
Напишу тебе слезой,
Пусть уйдет тот год лихой...

Перевод А. Кочеткова

★) Цицернак — ласточка.

p *p dim.*

нак, го-стѣя свет дых дней вес-

p *dim.*

Ред. *

con fuoco *sf* *dim. appassionato* *smorzando* *p*

ны! ты ку да так спе-шишь? Ска-жи мне, ку-

pp *sf* *pp* *smorzando*

3 3

mf *dim.*

да ле-тишь. Ты ку да так спе-

pp

più f poco a poco calando *sf* *dim.* *pp*

шишь? Ска-жи мне, ку да ле-тишь.

p *pp* *sf* *pp* *pp*

Ред. *

1. Ծիծեռնակ, ծիծեռնակ,
Դու՛ գարնան սիրուն թռչնակ,
Դեպի ո՞ւր, ինձ ասա,
Թռչում ես այդպես արագ: } 2

2. Ա՛խ, թռո՛ւր ծիծեռնակ,
Ծրնած տեղըս՝ Աշտարակ,
Անդ շինիր քո բունը
Հայրենի կրտսերի տակ:

3. Անդ հեռու ալևոր
Հայր ունիմ սրգավոր,
Որ միակ իր որդուն
Սպասում է օրե օր:

4. Երբ տեսես դու նրան,
Ինձնից շատ բարն արա.
Ասա, թող նրանտի լա
Իր անբախտ որդու վրա:

5. Դու պատմիր, թե ինչպես
Աստ անտեր ու խեղճ եմ ես,
Միշտ լալով, ողբալով՝
Կյանքս մաշվել, եղել է կես:

6. Ինձ համար ցերեկը
Մութ է շրջում արեգը.
Գիշերը թաց աչքիս
Քունը մոտ չի գալիս:

7. Ասի՛ր, որ չբացված՝
Թառամեցա միայնացած,
Ես ծաղիկ գեղեցիկ՝
Հայրենի հողից զրկված:

8. Դե՛հ, սիրո՛ւն ծիծեռնակ,
Հեռացի՛ր, թռո՛ւր արագ
Դեպի հայոց երկիրը՝
Ծրնած տեղըս՝ Աշտարակ:

1. Цицернак, цицернак,
Гостя светлых дней весны! } 2
Ты куда так спешишь. } 2
Скажи мне, куда летишь? }

2. Ах, помчись, цицернак,
В мой родимый Аштарак! *
Там гнездо свое свей
Под кровлей родной моей!

3. Там отец мой седой
Сына ждет к себе домой.
У него я один
Остался — любимый сын.

4. Коль к тебе выйдет он,
Передай ему поклон.
Ничего не тая,
Все раны раскрой мои!

5. Ты скажи: одинок
Вянет здесь его сынок.
Он в тоске и в слезах
Истаял, сгорел, зачах.

6. Для него — темен свет,
Днем на небе солнца нет,
В ночь не сон, а слеза
Смежает его глаза.

7. Ты скажи: не цветя,
Отцвело его дитя,
Как цветок полевой,
Лишенный земли родной.

8. Ты лети, цицернак,
Ты лети в армянский край,
Поскорей улетай
В родимый мой Аштарак!

Каждое двустишие повторяется.

* Аштарак — название села.

ՄՈԿԱԾ ՄԻՐՅԱ

МОКАЦ МИРЗА

Перевод М. Павловой

Tranquillo recitativo (♩ = 52)

1. Օրն էր ուրբաթ, լուսի՛ շաբաթ, Գեաշտ էրիր ենք Մալաքյա վին.
1. День пя-тый шел, на-крыт был стол. В Ма-ла-кя-ве, где го-сти пьют,

Թղթիկ մեկավ Ջրգիրու քաղքեն, ա-ռին, բերին Մա-լա-քյա վին, աղ-վին ի՛ ձեռն Մոկաց Միրզեն:
из Джези-ре го-нец пришел, принес пись-мо и при-гостях Мокац Мирза е-го прочел.

Հա-լար ափսոս, Մո-կաց Միր-զա!
Как жаль те-бя, Мо-кац Мир-за!

1. Օրն էր ուրբաթ,
Լուսի՛ շաբաթ,
Գեաշտ էրիր ենք Մալաքյա վին.
Թղթիկ մեկավ Ջրգիրու քաղքեն,
Առին, բերին Մալաքյա վին,
Տվին ի՛ ձեռն Մոկաց Միրզեն:
Հաղա՛ր ափսոս, Մոկաց Միրզեն:

2. Կանչեց, ասաց յուր մըշակին.
Դո՛ւս քաշի Բող-Բեղավին,
Վրրա դրեք թամբը սաղաֆին,
Սաֆար կերթամ չուր Ջրգիրեն:
Հաղա՛ր ափսոս, Մոկաց Միրզեն:

1. День пятый шел,
Накрыт был стол.
В Малакяе, где гости пьют,
Из Джезире гонец пришел,
Принес письмо и при гостях
Мокац Мирза его прочел.
Как жаль тебя, Мокац Мирза!

2. Позвал слугу:
Седлай коня,
Упряжь бери, что в серебре.
Колот-паша зовет меня,
Послом я еду в Джезире!
Как жаль тебя, Мокац Мирза!
Как жаль тебя, Мокац Мирза!

3. Գրնաց, հասավ շուր Չամբարեն,
 հաթուններ թափան փանջարեն,
 թափան Մոկաց Միրզի թամաշեն,
 Չրկեր յուր նման բոլոր դունիեն:
 Հազա՛ր ափսո՛ս, Մոկաց Միրզեն:

4. Խեր չըտեսներ Կոլոտ Փաշեն.
 Բաժն էր կոլոտ, բըրշամ երկեն.
 Կանչեց Մոկաց Միրզեն,
 Տարավ յուր օդեն:
 Բեմուրա՛դ կեներ Կոլոտ Փաշեն:

5. Առեց փարեն,
 Իշավ շուկեն,
 Ծառու, առեց մեկ բաշըլին,
 Առեց, բերավ,
 Դանակ դեղեց մեկ երեսեն,
 Կաթեց՝ կաթ մ'ինք կերավ,
 Մեկ ետու՝ Մոկաց Միրզեն:
 Բեմուրա՛դ կեներ Կոլոտ Փաշեն:

6. Հեծավ զ'ձին Մոկաց Միրզեն,
 Քամեց մազդեն,
 Շրջավ բալակ աչքեր, կախավ լամեն,
 Թափավ մըրուսեն,
 Թափավ մազեր կարմիր երեսեն,
 Թափավ բեղեր նազիկ պըրկեն,
 Թափավ դեղին շուր սիպտակ լեշեն:
 Բեմուրա՛դ կեներ Կոլոտ Փաշեն:

7. Եկանք, հասանք շուր Խրնկու դարեն.
 Բարով հասանք շուր Խրնկու դարեն.
 Տեսանք ժուռ-ժուռ նաշը ներքուց բերեն:
 Հազա՛ր ափսո՛ս, Մոկաց Միրզեն:
 Բեմուրա՛դ կեներ Կոլոտ Փաշեն:

3. До Чамбарен
 Доехал он,
 Люди бегут со всех сторон,
 Стоят, глядят во все глаза:
 Как он красив, Мокац Мирза!
 Как жаль тебя, Мокац Мирза!
 Как жаль тебя, Мокац Мирза!

4. Колот-паша,
 Проклятый гном,
 Будь тебе карой божий гром,
 Чтоб лопнули твои глаза, —
 Мокац Мирзу ведет в свой дом!
 Как жаль тебя, Мокац Мирза!
 Как жаль тебя, Мокац Мирза!

5. Взял кошелек
 Колот-паша,
 Выбрал арбуз у торгаша,
 Насыпал яд на край ножа.
 Гостю кусок он подает,
 Мирза арбуз ест не спеша...
 Будь проклят ты, Колот-паша!
 Будь проклят ты, Колот-паша!

6. Сел на коня
 Мокац Мирза,
 Но тотчас закатил глаза,
 Взор помутнел, скривился рот,
 Со лба стекает желтый пот...
 Будь проклят ты, Колот-паша!
 Как жаль тебя, Мокац Мирза!

7. У Хунко мы
 Среди горных троп
 С ним столкнулись почти лоб в лоб —
 Несли домой печальный гроб...
 Как жаль тебя, Мокац Мирза!
 Будь проклят ты, Колот-паша!
 Как жаль тебя, Мокац Мирза!

Текст баллады печатается с сокращениями.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

СОДЕРЖАНИЕ

✓ Հով արեք	6	Слети, ветерок... Перевод Н. Адамян . . .	6
Հաբրբբան	9	Аб'рбан. Перевод А. Кочеткова	9
Երկինքըն ամպել է	13	Небо тучи скрыли... Перевод А. Кочеткова . . .	13
Անտունի	15	Бездомный. Перевод А. Кочеткова	15
Գարուն ա	18	Весна. Перевод А. Ефременкова	18
✓ Սիրանի ծառ	21	Абрикосовое дерево. Перевод Н. Адамян . . .	21
Քելեր, ցուեր	24	Ходил, сверкал... Перевод А. Кочеткова . . .	24
Քելե', քելե'	27	Выйди, жду я... Перевод Н. Адамян	27
Ալագյազ	29	Алагяз. Перевод М. Павловой	29
Խնկի ծառ	31	Ладан-дерево. Перевод Н. Адамян	31
Ալ ալուղըս	33	Алый платочек. Перевод Н. Адамян	33
Կուժն առա	36	Взяв кувшин. Перевод А. Кочеткова	36
✓ Կաքավի երգը	38	Кагавик. Перевод Н. Адамян	38
Չեմ կրրնա խաղա	40	Не могу плясать. Перевод Н. Адамян	40
✓ Շողեր ջան	42	Шогер джан. Перевод Н. Адамян	42
Չինար ես	44	Мой чинар. Перевод А. Кочеткова	44
էս առուն	46	Ручеек. Перевод А. Кочеткова	46
Հոյ, նազան	47	Ой, Назан... Перевод Н. Адамян	47
✓ Կռունկ	52	Крунк. Перевод А. Кочеткова	52
Տուն արի	55	Вернись домой. Перевод Н. Адамян	55
Լուսնակը սարի տակին	57	Месяц встал за той горой... Перевод Н. Адамян . . .	57
Սրժեռնակ	59	Цицернак. Перевод А. Кочеткова	59
Մոկաց Միրզա	62	Мокац Мирза. Перевод М. Павловой	62

Индекс 9—3—2

КОМИТАС

ПЕСНИ ДЛЯ ГОЛОСА С ФОРТЕПИАНО

Редакторы Н. Богданова и Р. Рустамов
 Редактор армянского текста С. Тиратурян
 Лит. редактор А. Тарасови
 Художник Б. Фомин
 Худож. редактор А. Головкина
 Техн. редактор Н. Корунова
 Корректор Э. Полинская

Подписано к печати 10/XI 1969 г. Формат бумаги 60×90/8. Печ. л. 8,0. Уч.-изд. л. 8,0.
 Тираж 1000 экз. Изд. № 6553. Б. з. 1969 г. № 53. Зак. 1846. Цена 81 к. Бумага № 1

Издательство «Музыка», Москва, Неглинная, 14

Московская типография № 17 Главполиграфпрома Комитета по печати при Совете
 Министров СССР, ул. Щипок, 18

M
1620
K78A7

Komitas, Vardapet
[Songs. Selections]
Pesni dlia golosa s
fortepiano

Music

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

M
1620
K78A7

Komitas, Vardapet
[Songs. Selections]
Pesni dlia golosa s
fortepiano

Music

